

Πεπραγμένα της Επιτροπής
του εν Πάρος Παρθεναγωγείου

ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ

ΤΩΝ

ΚΑΤΑ ΤΟ ΣΧΟΛΙΚΟΝ ΕΤΟΣ 1891-92

ΔΙΔΑΧΘΗΣΟΜΕΝΩΝ ΜΑΘΗΜΑΤΩΝ

ΕΝ ΤΟΙΣ ΠΡΟΤΥΠΟΙΣ ΚΑΙ ΔΙΔΑΣΚΑΛΕΙΟΙΣ

ΤΗΣ

ΦΙΛΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΗΣ ΕΤΑΙΡΙΑΣ

ΕΓΚΡΙΘΕΝ

ΔΙΑ ΤΟΥ ΥΠ' ΑΡΙΘ. 11921 ΕΓΓΡΑΦΟΥ ΤΟΥ ΥΠΟΥΡΓΕΙΟΥ ΤΩΝ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΩΝ
10171 ΚΑΙ ΤΗΣ ΔΗΜΟΣΙΑΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΕΩΣ

ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ
ΕΚ ΤΟΥ ΤΥΠΟΓΡΑΦΕΙΟΥ Σ. Κ. ΒΛΑΣΤΟΥ

14 ΟΔΟΣ ΝΙΚΗΣ 14 — 61 ΟΔΟΣ ΕΡΜΟΥ 61

1891

*αξιωματικὴ καὶ Π. Π. Π. ἔσται
Ἐν Ἐπισημῶν "Ἐφορῶν
κ. κ."*

ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ

ΤΩΝ

ΚΑΤΑ ΤΟ ΣΧΟΛΙΚΟΝ ΕΤΟΣ 1891-92

ΔΙΔΑΧΘΗΣΟΜΕΝΩΝ ΜΑΘΗΜΑΤΩΝ

ΕΝ ΤΟΙΣ ΠΡΟΤΥΠΟΙΣ ΚΑΙ ΔΙΔΑΣΚΑΛΕΙΟΙΣ

ΤΗΣ

ΦΙΛΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΗΣ ΕΤΑΙΡΙΑΣ

ΕΓΚΡΙΘΕΝ

ΔΙΑ ΤΟΥ ΥΠ' ΑΡΙΘ. ¹¹⁹²¹ ΕΓΓΡΑΦΟΥ ΤΟΥ ΥΠΟΥΡΓΕΙΟΥ ΤΩΝ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΩΝ
₁₀₁₇₁
ΚΑΙ ΤΗΣ ΔΗΜΟΣΙΑΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΕΩΣ

ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ

ΕΚ ΤΟΥ ΤΥΠΟΓΡΑΦΕΙΟΥ Σ. Κ. ΒΛΑΣΤΟΥ

14 ΟΔΟΣ ΝΙΚΗΣ 14 — 63 ΟΔΟΣ ΕΡΜΟΥ 63

1891

091

Φ

9727

ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ

ΤΩΝ ΚΑΤΑ ΤΟ ΣΧΟΛΙΚΟΝ ΕΤΟΣ 1891-92

ΔΙΔΑΧΘΗΣΟΜΕΝΩΝ ΜΑΘΗΜΑΤΩΝ

ΕΝ ΤΟΙΣ ΠΡΟΤΥΠΟΙΣ ΚΑΙ ΔΙΔΑΣΚΑΛΕΙΟΙΣ

ΤΗΣ

ΦΙΛΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΗΣ ΕΤΑΙΡΙΑΣ

Ἐγκριθέν διὰ τοῦ ὑπ' ἀριθ. $\frac{11921}{10171}$ ἐγγράφου

τοῦ Ἐπιτελείου τῶν Ἐκκλησιῶν καὶ τῆς Δημοσίας Ἐκπαιδείσεως

ΠΡΟΤΥΠΟΝ

Τάξις α'.

1) Θρησκευτικά.	Ὁραὶ καὶ ἑβδομάδα	
α') Προσευχαὶ σύντομοι καὶ ἀπλοὶ εἰς τὴν νεοελληνικὴν γλῶσσαν.	}	
β') Ἕμνοι θρησκευτικοὶ σύντομοι καὶ ἀπλοὶ εἰς τὴν νεοελληνικὴν γλῶσσαν.		2
γ') Διηγήματα ἐκ τῆς Π. καὶ Κ. Δ. προφορικῶς καὶ κατ' ἐκλογὴν.		
2) Ἑλληνικά.		
α') Ἀνάγνωσις ἐν τῷ ἀλφαριθμητικῷ καὶ ἀσκήσεις εἰς τὸ ὀρθῶς ὁμιλεῖν (Π. Οἰκονόμου). Μετὰ ταῦτα μῦθοι Γρίμμου (Μ. Βρατσάνου).	6	
β') Γραφὴ τῶν 24 μικρῶν γραμμάτων καὶ ὀρισμένων λέξεων καθ' ὑπόδειγμα καλλιγραφικὸν ἐπὶ τοῦ μελανοπίνακος.	3	

3) **Μαθηματικά.**

'Αριθμοίς από 1-20 και ἐπ' αὐτῶν αἱ 4 ἀριθμητικαὶ πράξεις ἐπὶ πραγμάτων καὶ σημείων ἀπὸ στόματος καὶ γραπτῶς. } 2

4) **Πραγματογνωσά.**

Περιγραφή τῶν κοινότερων τοῦ καθημερινοῦ βίου πραγμάτων, ζώων καὶ φυτῶν. } 2

5) **Γεωγραφικά.**

Πατριδογραφία, ἥτοι περιγραφή τοῦ τόπου, ἐν ᾧ διαμένει ἡ μαθήτρια. } 2

6) **Τεχνικά.**

α') 'Ιχθυογραφία ἐπὶ μελανοπίνακος καὶ ἀθακίου. 1

β') 'Ῥδική. 2

γ') Χειροτεχνήματα. 2

δ') Παιδιὰ 2

24

Τάξις 6'.

1) **Θρησκευτικά.**

α') Προσευχὰι κατάλληλοι εἰς τὴν ἀρχαίαν καὶ νέαν ἑλληνικὴν γλῶσσαν. } 2

β') Ὕμνοι θρησκευτικοί. } 2

γ') Διηγήματα νέα ἐκ τῆς Π. καὶ Κ. Δ. προφορικῶς. } 2

2) **Ἑλληνικά.**

α') Ἀνάγνωσις ἠρωϊκοὶ χρόνοι Ἄρχ. Ἑλλάδος Κουρτίδου ἀναγνωστ. βιβλίον Βουρνῶ (μετάφρ. Μ. Σακκορράφου. 6

β') Σχηματισμὸς ἀπλῶν προτάσεων } 2

γ') Κλίσις ὀνομάτων Α' καὶ Β' κλίσεως } 2

δ') Ἀπομνημόνευσις ποιημάτων καταλλήλων } 2

ε') Γραφή λέξεων καὶ προτάσεων καθ' ὑπόδειγμα καλλιγραφικὸν ἐπὶ τοῦ μελανοπίνακος 3

3) Μαθηματικά.	
'Αριθμοί από 1 — 100 και ἐπ' αὐτῶν αἱ 4 ἀριθμητικαὶ πράξεις ἀπὸ στόματος καὶ γραπτῶς	2
4) Πραγματογνωσιὰ.	
Περιγραφή ἐντοπίων πραγμάτων, ζώων καὶ φυτῶν	2
5) Ἱστορικά.	
'Ἠρώες τῆς ἀρχαίας Ἑλλάδος ἀπὸ στόματος	1
6) Γεωγραφικά.	
Πατριδογραφία ἐκτενεστέρα	1
7) Τεχνικά.	
α') Ἰχθυογραφία κατὰ τὸ στιγμογραφικὸν σύστημα	1
β') Ὡδική	2
γ') Χειροτεχνήματα	2
δ') Παιδιὰ	2
	<hr/>
	26

Τάξις γ'.

1) Θρησκευτικά.	
'Ιερὰ Ἱστορία τῆς Παλαιᾶς Διαθήκης ἀπὸ βιβλίου. (Ἰ. Μεσολωρᾶ)	2
2) Ἑλληνικά.	
α') Ἀνάγνωσις μετ' ἐρμηνείας Ὀδυσσεΐας, ἀπομνημόνευ- σις ἐκλεκτῶν τεμαχίων νεοελληνικῶν καὶ ὀρθογραφικὴ ἄσκησις προφορικῆ καὶ γραπτῆ. (Γ. Κονιδάρη)	6
β') Σχηματισμὸς καὶ ἀνάλυσις προτάσεων	2
γ') Κλίσις ὀνομάτων τῆς Γ' κλίσεως, κλίσις ἀριθμητικῶν καὶ ἀντωνυμιῶν, κλίσις ἐπιθέτων καὶ σχηματισμὸς τῶν πα- ραθετικῶν βαθμῶν	
δ') Κανόνες περὶ τονισμοῦ	
ε') Γραφὴ περιόδων καθ' ὑπόδειγμα καλλιγραφικόν	2

3) Μαθηματικά.	
'Αριθμοίς από 1 — ένος εκατομμυρίου και έπ' αὐτῶν αἱ 4 ἀριθμητικαὶ πράξεις μετ' ἐφαρμογῆς ἐπὶ προβλημάτων ἀπὸ στόματος καὶ γραπτῶς.	2
4) Φυσιογνωστικά.	
Περιγραφή τῶν κυριωτέρων ζῴων καὶ φυτῶν ζένων χωρῶν (Μ. Σακκορράφου).	2
5) Γεωγραφικά.	
Γεωγραφία τῆς Ἑλλάδος συνοπτικῶς (Μ. Βρατσάνου). . .	2
6) Ἱστορικά.	
'Ἡρώες τῆς νεωτέρας Ἑλλάδος ἀπὸ βιβλίου βιογραφικῶς. (Γ. Δροσίνη)	1
7) Τεχνικά.	
α') Ἰχθυογραφία κατὰ τὸ στιγμογραφικὸν σύστημα	1
β') Ὡδική.	2
γ') Χειροτεχνήματα (ἐναρξίς ῥαπτικῆς καὶ πλοκῆς περι- ποδίων κτλ.).	4
δ') Γυμναστική.	2
	<hr/>
	28

Τάξις δ'.

1) Θρησκευτικά.	
Ἱστορία τῆς Καινῆς Διαθήκης ἀπὸ βιβλίου (Ἰ. Μοσχάκη). . .	2
2) Ἑλληνικά.	
α') Ἀνάγνωσις μετ' ἐρμηνείας Ἡροδότου (Θ. Ἀποστολο- πούλου), ἀπομνημόνευσις ἐκλεκτῶν ποιημάτων νεοελληνικῶν καὶ ὀρθογραφικῆς ἄσκησις προφορικῆ καὶ γραπτῆ (Α. Καρα- κατσάνη ἀσκήσεις ὀρθογραφικαί)	6
β') Σχηματισμὸς συνθέτων προτάσεων	2
γ') Κλίσις βαρυτόνων καὶ περισπωμένων ῥημάτων (Π. Οἰκονόμου)	

3) Μαθηματικά.	
Αι 4 αριθμητικαὶ πράξεις ἐπὶ παντὸς ἀκεραίου ἀριθμοῦ μετ' ἐφαρμογῆς εἰς προβλήματα	2
4) Φυσιογνωστικά.	
Γνώσις τῶν κυριωτέρων ὄρυκτῶν	1
5) Γεωγραφικά.	
Γεωγραφία τῆς Ἑλληνικῆς χερσονήσου συνοπτικῶς (Α. Ἀντωνιάδου μικρά)	2
6) Ἱστορικά.	
Ἑλληνικὴ ἱστορία μέχρι τῶν Μηδικῶν (τοῦ Lamé Fleury ὑπὸ Ε. Α. Σίμου)	2
7) Τεχνικά.	
α') Ἰχθυογραφία	1
β') Καλλιγραφία	2
γ') Ὡδική	2
δ') Χειροτεχνήματα	4
ε') Γυμναστική	2
	<hr/>
	28

Τάξις ε'.

1) Θρησκευτικά.	
Ἀπομνημόνευσις καὶ ἐρμηνεία ἐκλεκτῶν περικοπῶν ἐκ τῆς ἁγίας Γραφῆς. (Ἰ. Μεσολωρᾶ)	1
2) Ἑλληνικά.	
α') Ἑρμηνεία ἐκ τῆς τοῦ Κύρου ἀναβάσεως κατ' ἐκλογὴν.	} 6
β') Γραμματικὴ τῆς ἀρχαίας Ἑλληνικῆς γλώσσης ἀπ' ἀρχῆς μέχρι τῶν εἰς με μετ' ἐφαρμογῆς (Γ. Γενναδίου) καὶ ὀρθογραφικαὶ ἀσκήσεις	
γ') Ἑρμηνεία καὶ ἀπαγγελία τεμαχιῶν ἐκ νεωτέρων Ἑλλήνων λογογράφων καὶ ποιητῶν, ἔτι δὲ ἀπομνημόνευσις ἐκλεκτῶν τεμαχιῶν	

δ') Ἀσκήσεις πρὸς ἔκθεσιν ἰδεῶν κατὰ τὰς ἐν τέλει τοῦ προγράμματος ὁδηγίας	1
3) Μαθηματικά. Ἐπανάληψις τῶν 4 πράξεων ἐπὶ τῶν ἀκεραίων ἀριθμῶν μετ' ἐφαρμογῆς εἰς προβλήματα, κοινὰ κλάσματα (Ἰ. Χατζηδάκη).	2
4) Γεωγραφικά. Γεωγραφία τῆς Εὐρώπης συνοπτικῶς. (Ἰ. Ἀντωνιάδου μικρά).	2
5) Ἱστορικά. Ἑλληνικὴ Ἱστορία ἀπὸ τῶν Μηδικῶν μέχρι τοῦ μεγάλου Ἀλεξάνδρου (τοῦ Lamé Fleury ὑπὸ Ε. Α. Σίμου)	2
6) Φυσιογνωστικά. Στοιχειώδης γνῶσις τῆς ἀνθρωπολογίας. (Δ. Κουτσομητοπούλου)	1
7) Γαλλικά. Ἀνάγνωσις καὶ γραφή. Ἀσκήσεις προφορικῆ καὶ γραπτῆ ἐπὶ λέξεων ὠρισμένων καὶ ἀπλῶν φράσεων.	3
8) Τεχνικά. α') Ἰχθυογραφία.	1
β') Καλλιγραφία.	2
γ') Ὠδική.	2
δ') Χειροτεχνήματα.	4
ε') Γυμναστική	2
	<hr/>
	30

Τάξις δ'.

1) Θρησκευτικά. Ἑρμηνεία ἐκλεκτῶν περικοπῶν τῶν εὐαγγελίων καὶ σύντομος ἐξήγησις τῆς λειτουργίας καὶ τῶν ἑορτῶν. (Γ. Δέρβου)	1
--	---

2) **Ἑλληνικά.**

α') Ἑρμηνεῖα ἐκ τῆς Κύρου ἀναβάσεως τοῦ Ξενοφῶντος κατ' ἐκλογὴν	6
β') Γραμματικὴ τῆς ἀρχαίας ἑλληνικῆς γλώσσης ἀπὸ τῶν εἰς μι ῥημάτων μέχρι τέλους καὶ ἀρχαί τοῦ συντακτικοῦ. (Γ. Γενναδίου) καὶ ὀρθογραφικαὶ ἀσκήσεις.	
γ') Ἀσκήσεις πρὸς ἔκθεσιν ἰδεῶν κατὰ τὰς ἐν τέλει τοῦ προγράμματος ὁδηγίας	1
δ') Ἑρμηνεῖα καὶ ἀπαγγελία τεμαχίων ἐκ νεωτέρων Ἑλλήνων λογογράφων καὶ ποιητῶν, ἐπι δεῖ ἀπομνημόνευσις τῶν ἐκλεκτοτέρων ἐν αὐτοῖς τεμαχίων	1

3) **Μαθηματικά.**

Δεκαδικὰ κλάσματα καὶ συμμιγεῖς ἀριθμοὶ μετ' ἐφαρμογῆς εἰς προβλήματα παντὸς ἀριθμοῦ (καὶ τὰ παρ' ἡμῖν ἐν χρήσει μέτρα καὶ σταθμά). (Ἰ. Χατζηδάκη).	2
---	---

4) **Φυσιογνωστικά.**

Στοιχειώδης γνῶσις τῆς πειραματικῆς φυσικῆς.	1
--	---

5) **Γεωγραφικά.**

Γεωγραφία τῶν λοιπῶν ἡπείρων συνοπτικῶς. (Ἄ. Ἀντωνιάδου μικρά)	2
--	---

6) **Ἱστορικά.**

Ἑλληνικὴ Ἱστορία ἀπὸ τοῦ μεγάλου Ἀλεξάνδρου μέχρι τῆς ὑπὸ τῶν Τούρκων ἀλώσεως τῆς Κωνσταντινουπόλεως. (Ἐ. Φραγκίστα).	2
---	---

7) **Γαλλικά.**

Ἀνάγνωσις μεθ' ἑρμηνείας καὶ ἀπομνημόνευσις γαλλικῶν φράσεων ἐκ τοῦ κειμένου καὶ διαλογικαὶ ἀσκήσεις.	3
---	---

• 8) **Τεχνικά.**

α') Ἰχνογραφία	1
β') Καλλιγραφία.	2

γ') Ὡδική	2
δ') Χειροτεχνήματα (ράφῃ, σημάδιον (μάρκα), ποίησις (κέντημα), πλέκειν μετὰ βελονίδος, κομβιότρημα (κουμπότρημα)	4
ε') Γυμναστική	2
	<hr/>
	30

ΔΙΔΑΣΚΑΛΕΙΟΝ

Τάξις α'.

1) **Θρησκευτικά.**

Ἑρμηνεία εἰς τὰς περικοπὰς τοῦ Εὐαγγελίου τὰς περιεχούσας τὴν διδασκαλίαν τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ 2

2) **Ἑλληνικά.**

α') Ἑρμηνεία ἐκ τῶν Ἑλληνικῶν καὶ τῆς Κύρου παιδείας τοῦ Ξενοφῶντος, τῆς πρὸς Δημόνικον παραινέσεως καὶ τοῦ Νικοκλέους τοῦ Ἰσοκράτους 6

β') Ἐπανάληψις τῆς γραμματικῆς (Γ. Γενναδίου), καὶ συντακτικὸν ἐπίτομον (Χ. Πουλίου) 6

γ') Ὄρθογραφικαὶ ἀσκήσεις ἐπὶ τοῦ μελανοπίνακος 1

δ') Ἐκθέσεις γραπτῆι κατὰ τὸν ἐν τέλει τοῦ προγράμματος ἐκτιθέμενον τρόπον 1

ε') Ἀνάγνωσις ἐκ τῆς ἐκλογῆς τοῦ Χρυσοστόμου 1

3) **Μαθηματικά.**

Ἀριθμητικὴ μέχρι τοῦ περὶ λόγων μετὰ τῶν ἀπλουστέρων θεωριῶν καὶ πρακτικῶν ἀσκήσεων (Ἰ. Χατζηδάκη) 2

4) **Ἱστορικά.**

Ἱστορία τῶν ἀρχαίων ἀνατολικῶν ἔθνων συνοπτικῶς, τοῦ

δὲ ἑλληνικοῦ ἑκτενέστερον μέχρι τῆς ὑπὸ τῶν Ῥωμαίων ἀλώσεως τῆς Κορίνθου (Θ. Βενιζέλου)	2
5) Γεωγραφικά.	
Γεωγραφία τῆς Εὐρώπης, ἑκτενεστέρα δὲ ἡ τῆς Ἑλληνικῆς χερσονήσου (Ἄ. Ἀντωνιάδου)	2
6) Φυσιογνωστικά.	
Ζωολογία (Ἡ. Μητσοπούλου λιθογραφ.)	2
7) Γαλλικά.	
Ἑρμηνεία γαλλικῶν διηγημάτων καὶ ἀπομνημόνευσις μύθων καὶ ποιημάτων, ἐπίτομος γαλλικῆ γραμματικὴ ἐν γαλλικῇ γλώσσῃ μέχρι καὶ τῶν ῥημάτων τῆς Β' συζυγίας μετ' ἐφαρμογῆς, ἀσκήσεις διαλογικαὶ	3
8) Τεχνικά.	
α') Ἰχθυογραφία	1
β') Καλλιγραφία	2
γ') Ῥθδική	2
δ') Χειροτεχνήματα (ῥαφὴ χιτωνίου νυκτικοῦ μετὰ ποιήματα καὶ χιτῶνος ἀνδρικοῦ)	3
ε') Γυμναστική	2
	<hr/>
	32

Τάξις 6'.

1) Θρησκευτικά.	
Κατήχησις Δ. Κυριακοῦ καὶ ἐκ τῆς Ἐκκλησιαστικῆς ἱστορίας τὰ σπουδαιότατα	2
2) Ἑλληνικά.	
α') Ἑρμηνεία ἐκ τῶν ἀπομνημονευμάτων τοῦ Ξενοφῶνος καὶ ἐκ τῶν ἱστοριῶν τοῦ Ἡροδότου	7
β') Ἐπανάληψις τοῦ συντακτικοῦ (Χ. Πουλίου)	
γ') Ἀνάγνωσις ἐκ τῆς ἐκλογῆς τῶν τοῦ Χρυσοστόμου.	

δ') Ἀσκήσεις γραπταὶ εἰς τὴν ἀρχαίαν Ἑλληνικὴν γλῶσσαν γραμματικαὶ καὶ συντακτικαί	1
ε') Ἐκθέσεις γραπταὶ κατὰ τὸν ἐν τέλει τοῦ προγράμματος ἐκτιθέμενον τρόπον.	1
3) Μαθηματικά.	
Ἀριθμητικῆς συνέχεια καὶ τέλος μετὰ πρακτικῶν ἀσκήσεων. (Ἰ. Χατζηδάκη).	2
4) Γεωγραφικά.	
Γεωγραφία τῶν λοιπῶν ἡπείρων. (Ἄ. Ἀντωνιάδου).	2
5) Ἱστορικά.	
Ῥωμαϊκὴ Ἱστορία συνοπτικῶς, ἐκ δὲ τῆς μέσης καὶ μάλα τῆς βυζαντιακῆς τὰ σπουδαιότερα. (Δ. Πατσοπούλου, Θ. Βενιζέλου)	2
6) Φυσιογνωστικά.	
Φυτολογία καὶ Γεωλογία. (Ἐ. Πονηροπούλου)	2
7) Γαλλικά.	
Ἑρμηνεία γαλλικῶν διηγημάτων, ἀπομνημόνευσις διαφορῶν τεμαχίων, ἐπανάληψις καὶ ἐξακολουθησις τῆς γραμματικῆς μέχρι τῶν ἀνωμάλων ῥημάτων, θεματογραφία, ἀσκήσεις διαλογικαί	3
8) Οἰκονομικά.	
Οἰκιακὴ οἰκονομία. (Ξ. Ζύγουρα)	1
9) Τεχνικά.	
α') Ἰχθυογραφία.	1
β') Ἰβδική	2
γ') Χειροτεχνήματα (ῥαφή, ποίησις, ἐπίγραμμα περιποδίων (ἐμβάλωμα καλτσῶν)	4
δ') Γυμναστικὴ	2
	<hr/>
	32

Τάξις γ'.

1) **Θρησκευτικά.**

Χρηστιανική ήθικη ('Α. Δ. Κυριακοῦ) 1

2) **Ἑλληνικά.**

α') Ἑρμηνεία ἐκ τῶν διαλόγων τοῦ Πλάτωνος ('Απολογία, Κρίτωνος καὶ Εὐθύφρωνος) ἐκ τῶν ἱστοριῶν τοῦ Ἡρόδοτου καὶ ἐκ τῆς Ὀδυσσεΐας τοῦ Ὀμήρου κατ' ἐκλογὴν 5

β') Ἀνάγνωσις ἐκ τῆς ἐκλογῆς τῶν τοῦ Χρυσοστόμου 2

γ') Θεματογραφικαὶ ἀσκήσεις 1

δ') Ἐκθέσεις γραπταὶ κατὰ τὸν ἐν τέλει τοῦ προγράμματος ἐκτιθέμενον τρόπον. 1

3) **Μαθηματικά.**

α') Γεωμετρία ἐπὶ τὸ πρακτικώτερον. (Δ. Γεωργιάδου λιθογραφ.). 2

β') Κοσμογραφία (Δ. Γεωργιάδου λιθογραφ.). 1

4) **Ἱστορικά.**

Νέα ἱστορία, ἐκτενεστέρα δὲ ἢ τῆς Ἑλλάδος (Δ. Πατσούλου) 2

5) **Φυσιογνωστικά.**

Φυσικὴ πειραματικὴ 2

6) **Παιδαγωγικά.**

Στοιχειώδης ψυχολογία καὶ παιδαγωγικὴ οἰκιακὴ τε καὶ σχολικὴ ('Α. Σπαθάκη). 2

7) **Διδακτικά.**

Μεθοδολογία. Θεωρία καὶ πράξις. 2

8) **Γαλλικά.**

Ἑρμηνεία ἐκλεκτῶν τεμαχίων λογογράφων καὶ ποιητῶν, συμπλήρωσις τῆς γραμματικῆς, ἀρχαὶ τοῦ συντακτικοῦ, θε-

ματογραφία, διαλογικαὶ ἀσκήσεις, ἀπομνημόνευσις ἐκλεκτῶν τεμαχίων	4
9) Τεχνικά.	
α') Ἰχθυογραφία.	1
β') Ὡδική	2
γ') Χειροτεχνήματα (κόπτειν καὶ ράπτειν ἀνδρικὸν καὶ γυναικεῖον χιτῶνα, ἐπίβλημα ἐπὶ ἱματίῳ (ἐμβάλωμα φορε- μάτων)	4
δ') Γυμναστική.	2
	<hr/> 34

Τάξις 5'.

1) Θρησκευτικά.	
Διδασκαλία ἐπὶ τὸ πρακτικώτερον εἰς τὰ προδιδαχθέντα θρησκευτικὰ μαθήματα	1
2) Ἑλληνικά.	
α') Ἀνάγνωσις ἐκ τῶν ἑλληνικῶν τοῦ Ξενοφῶντος, τοῦ περὶ παιδῶν ἀγωγῆς τοῦ Πλουτάρχου, ἐκ τῶν ἱστοριῶν τοῦ Ἡροδότου καὶ ἐκ τῆς ἐκλογῆς τῶν τοῦ Χρυσόστομου.	5
β') Ἐκθέσεις γραπταὶ κατὰ τὸν ἐν τέλει τοῦ προγράμ- ματος ἐκτιθέμενον τρόπον	1
3) Ἱστορικά.	
Ἐπανάληψις τῆς Ἑλληνικῆς ἱστορίας (Ἄ. Ἀντωνιάδου).	2
4) Γεωγραφικά.	
Ἐπανάληψις τῆς ὅλης γεωγραφίας καὶ μάλιστα τῆς Ἑλ- ληνικῆς χερσονήσου καὶ στεριεῶδης γνώσεως τοῦ Ἑλληνικοῦ πολιτεύματος. (Ἄ. Ἀντωνιάδου)	2
5) Μαθηματικά.	
Ἀριθμητικαὶ ἀσκήσεις καὶ τὸ περὶ μέτρων καὶ σταθμῶν καὶ νομισμάτων. (Ἰ. Χατζηδάκη)	2

6) Φυσιογνωστικά.	
Χημεία και στοιχειώδης γνώσις τῆς ὄρυκτολογίας. (Π. Κονδύλη).	2
7) Παιδαγωγικά.	
Στοιχειώδης λογικὴ καὶ ἱστορία τῆς παιδαγωγικῆς, εἰς τὴν προσαρτᾶται ἡ ἔρμηνεία τῶν παρ' ἡμῖν νόμων τῆς δημοσίας ἐκπαιδεύσεως. (Ἄ. Σπαθᾶκη).	2
8) Διδακτικά.	
α') Ὑποδειγματικὴ καὶ ἀσκητικὴ διδασκαλία ἐν τῷ προτύπῳ	8
β') Συνεδριαὶ διδασκαλικαὶ	1
9) Γαλλικά.	
Ἐρμηνεία ἐκλεκτῶν τεμαχίων λογογράφων καὶ ποιητῶν, μετὰ φρασις ἐκ τοῦ Ἑλληνικοῦ εἰς τὸ γαλλικόν, διαλογικαὶ ἀσκήσεις, συνέχεια καὶ τέλος τοῦ συντακτικοῦ.	4
10) Τεχνικά.	
α') Ὡδική	2
β') Χειροτεχνήματα (κόπτειν καὶ ράπτειν γυναικεῖα φρέματα)	4
γ') Ἰχθυογραφία.	1
δ') Γυμναστική.	2
	<hr/>
	39

ΣΗΜΕΙΩΣΙΣ Α΄.

*Περὶ τοῦ τρόπου τῆς διδασκαλίας τῆς Ἑλληνικῆς γλώσσης
ἐν ταῖς τάξεσι τοῦ Διδασκαλείου.*

α΄) Ἡ ἐν τῷ Διδασκαλείῳ διδασκαλία τῆς Ἑλληνικῆς γλώσσης, χωροῦσα βαθμῶδον καὶ ὁμοιόμορφως ἀπὸ τῆς Α΄ τάξεως μέχρι καὶ τῆς Γ΄ (τῆς Δ΄ οὔσης καθαρῶς πρακτικῆς), ἀποτελεῖ πλήρως καὶ ὀργανικὸν σύστημα, σκοποῦν νὰ καταστήσῃ τὰς μαθητριάς νὰ ἐννοῶσι μὲν εὐχερῶς τοὺς εὐληπτοτέρους ἀρχαίους Ἑλληνας συγγραφεῖς, νὰ γράψωσι δὲ ὀρθῶς καὶ ἀπταιστώως τὴν νέαν Ἑλληνικὴν γλῶσσάν.

β΄) Ἡ διδασκαλία τῆς Ἑλληνικῆς γλώσσης γίνεται ἐπὶ τὸ πρακτικώτερον.

Ἴδια δέ·

1) Ἐν τῇ Α΄. τάξει τοῦ Διδασκαλείου τὸ Ἑλληνικὸν κείμενον ἐξηγεῖ αὐτὸς ὁ διδάσκαλος, αἱ δὲ μαθητρίαὶ γράφουσι τὴν ἐξηγήσιν κατ' οἶκον, ἢν διορθοῖ κατόπιν ὁ διδάσκαλος ἐν τῇ παραδόσει· ἐν δὲ ταῖς λοιπαῖς τάξεσιν ἐξηγοῦσι τὸ κείμενον αὐταὶ αἱ μαθητρίαὶ, καθοδηγούμεναι ὑπὸ τοῦ διδασκάλου· γράφουσι δὲ καὶ αὐταὶ τὴν ἐξηγήσιν κατ' οἶκον, ἢν διορθοῖ ὁ διδάσκαλος ἐν τῇ παραδόσει.

2) Ἐννέα ὁριθεϊσῶν καθ' ἑβδομάδα ὥρων πρὸς διδασκαλίαν τῆς Ἑλληνικῆς γλώσσης, ἵτοι τριῶν μονῶν καὶ τριῶν διπλῶν, κατὰ μὲν τὰς μονὰς ὥρας γίνεται ἡ μετ' ἡθους ἀπαγγελία ἐπὶ νεοελληνικοῦ κειμένου, αἱ γραπταὶ ἀσκήσεις καὶ αἱ ἐκθέσεις ἰδεῶν, κατὰ δὲ τὰς διπλὰς ἡ ἑρμηνεία τοῦ κειμένου, ἡ διόρθωσις τῶν ἐξηγήσεων, ἡ ἀνάγνωσις ἐξ ἀρχαίου εὐλόηπτου συγγραφῆως (ἀπαξ τῆς ἑβδομάδος) καὶ ἡ διδασκαλία τῆς Γραμματικῆς καὶ τοῦ Συντακτικοῦ.

γ΄) Ἡ τῶν Ἑλληνικῶν διδασκαλία κανονίζεται ὡς ἑξῆς·

1) Ἐν μὲν τῇ Α΄. τάξει γίνεται ἐπανάληψις τῆς Γραμματικῆς, διδασκαλία τοῦ Συντακτικοῦ ἐπὶ καταλλήλων παραδειγμάτων, καὶ σύγκρισις τῶν τύπων τῆς ἀρχαίας Ἑλληνικῆς γλώσσης πρὸς τοὺς τῆς νεωτέρας καὶ τἀνάπαλιν.

2) Ἐν δὲ τῇ Β΄. τάξει γίνεται ἐπανάληψις τοῦ Συντακτικοῦ καὶ ἀσκήσεις γραμματικαὶ καὶ συντακτικαὶ ἐπὶ παραδειγμάτων τῆς τε ἀρχαίας καὶ νέας Ἑλληνικῆς γλώσσης, τρεπομένων τῶν μὲν τῆς

ἀρχαίας γλώσσης εἰς τὴν νέαν, τῶν δὲ τῆς νέας εἰς τὴν ἀρχαίαν· προσέτι δὲ γίνονται ἀσκήσεις εἰς τὸ μετατρέπειν διαφόρους προτάσεις κατὰ χρόνον, ἐγκλίσιν, ἀριθμὸν καὶ πρόσωπον.

3) Ἐν δὲ τῇ Γ'. τάξει γίνεται ἀνάλυσις λόγου καὶ τροπὴ αὐτοῦ ἀπὸ πλαγίου εἰς ὀρθὸν καὶ τάναπαλιν, ἔτι δὲ φρασεολογία, καὶ καθόλου ἀκριβεστέρα ἐξέτασις τῆς Ἑλληνικῆς γλώσσης.

4) Ἐν δὲ τῇ Δ'. τάξει ἡ διδασκαλία τῆς Ἑλληνικῆς γλώσσης ἔχει καθαρῶς πρακτικὸν χαρακτῆρα, γινομένη ἀφθόνως ἐπὶ εὐλίπτων συγγραφέων (οἷον Ξενοφῶντος, Διοδώρου καὶ τῶν ὁμοίων)· ἐν τῇ αὐτῇ τάξει καθοδηγοῦνται προσέτι οἱ μαθητρίαι ὑπ' αὐτοῦ τοῦ διδάσκοντος τὰ Ἑλληνικὰ καὶ πρὸς τὸ διδάσκειν καταλλήλως τὴν Ἑλληνικὴν γλώσσαν.

ΣΗΜΕΙΩΣΙΣ Β'.

Ὁδηγία περὶ τῶν γραπτῶν ἐκθέσεων.

Αἱ τῶν ἰδεῶν ἐκθέσεις σκοπὸν ἔχουσι τὴν ἀσκήσιν τῶν μαθητριῶν εἰς τὸ ὀρθῶς ἐκφράζειν καὶ διατυποῦν τὰ αἰσθήματα καὶ διανοήματα αὐτῶν· τούτου ἕνεκα τὸ μάθημα τοῦτο ἀνατίθεται εἰς τοὺς διδάσκοντας τὴν Ἑλληνικὴν γλώσσαν.

Ἡ ὕλη τῶν ἐκθέσεων πρέπει νὰ ᾖναι σύμφωνος καὶ ἀνάλογος πρὸς τὴν ἡλικίαν τῶν μαθητριῶν καὶ τὴν πνευματικὴν αὐτῶν ἀνάπτυξιν. Διὸ καλὸν εἶναι νὰ ἀντλήται συνήθως ἐκ τοῦ κύκλου τῶν ἐν ἐκάστῃ τάξει διδασκομένων μαθημάτων· τοῦτο δὲ μέγα-λος συντελεῖ οὐ μόνον εἰς τὴν ἐμπέδωσιν, ἀλλὰ καὶ εἰς τὴν συγκέντρωσιν τῶν διαφόρων γνώσεων, ἃς ἐκ τῶν διαφόρων τῆς τάξεως μαθημάτων πορίζονται οἱ μαθητρίαι.

Αἱ κυρίως ἐκθέσεις ἀρχοῦνται ἀπὸ τῶν τάξεων τοῦ Διδασκαλείου, ὁπότε οἱ μαθητρίαι εἶναι ἤδη εἰς κατάστασιν νὰ αὐτενεργῶσι. Προπαρασκευάζεται ὅμως πρὸς ταύτας ἡ τῶν μαθητριῶν διάνοια ἀπὸ τῶν τάξεων τοῦ Προτύπου διὰ τε τῶν προφορικῶν καὶ γραπτῶν ἀσκήσεων α') Ἐν τῷ ὄν ο μ ἄ ζ ε ι ν τὰ διάφορα ἀντικείμενα καὶ παρατηρεῖν τὰς διαφόρους αὐτῶν ιδιότητας. β') Ἐν τῷ διαι-

ρείν τὸ ὅλον εἰς τὰ μέρη αὐτοῦ καὶ ἐνώνειν ταῦτα πρὸς ἀποτέ-
λεσιν τοῦ ὅλου. γ') Ἐν τῷ ἀνευρίσκειν τὴν ἀρχὴν ἐκάστου ἀντι-
κειμένου καὶ προσδιορίζειν τὸν σκοπὸν καὶ τὴν χρησιμότητα
αὐτοῦ. δ') Ἐν τῷ συγκρίνειν καὶ ἀντιπαραβάλλειν τὰ διάφορα
ἀντικείμενα καὶ ἀνευρίσκειν τὰς μεταξὺ αὐτῶν ὁμοιότητα καὶ
διαφοράς. ε') Ἐν τῷ σχηματίζειν ἄλλως καὶ μικρὰς προτάσεις
ἐπὶ γνωστῶν ἀντικειμένων καὶ ζ') ἐν τῷ ἀκροᾶσθαι, ἀντιγράφειν,
ἀπομνημονεύειν καὶ ἀπαγγέλλειν διαφόρους ἐκλεκτὰς περιγραφὰς
καὶ διηγήματα.

Αἱ ἐκθέσεις τῶν τοῦ Διδασκαλείου τάξεων χωροῦσι θραυτῶδον
ἀπὸ τοῦ ἀπλουστεροῦ καὶ εἰκωλωτέρου εἶδους εἰς τὸ συνθετώτε-
ρον καὶ δυσκολώτερον. Διακρίνονται δὲ τέσσαρα εἶδη ἐκθέσεων
ἀναλόγως τοῦ ἀριθμοῦ τῶν τοῦ Διδασκαλείου τάξεων.

Καὶ ἐν μὲν τῇ Α'. τάξει ἡ μαθήτρια ἐκτίθησι κατ' οἶκον ἢ περι-
γράφει ἀντικείμενόν τι, ὅπερ αὐτὸς ὁ διδάσκαλος ἐν τῷ σχολείῳ
ἀφηγήσατο ἢ περιέγραψε προφορικῶς.

Ἐν δὲ τῇ Β'. τάξει ἡ μαθήτρια ἐκτίθησι κατ' οἶκον ἢ περιγρά-
φει ἀντικείμενόν τι, ὅπερ αὐτὸς ὁ διδάσκαλος ἐν τῷ σχολείῳ ὑπέ-
δειξεν, ὑποτυπώσας μόνον τὰ οὐσιώδη τῆς ἐκθέσεως ἢ περιγρα-
φῆς σημεῖα.

Ἐν τῇ Γ'. τάξει ἡ μαθήτρια ἐκτίθησι κατ' οἶκον ἢ περιγράφει
ἀντικείμενόν τι, προταθὲν ἀπλῶς ὑπὸ τοῦ διδασκάλου, ἢ ἀνα-
πτύσσει βραχὺ τι γωμικὸν ἢ ἀπόφθεγμα, ἢ παροιμίαν, βεβαιούσα
τὴν ἐν αὐτοῖς ἐγκειμένην ἀλήθειαν διὰ παραδειγμάτων, λαμβαν-
ομένων ἐκ τε τῆς ἱστορίας καὶ τοῦ βίου. Ὁ τρόπος ὁμοῦ τῆς
τοιαύτης τῶν μαθητριῶν ἐργασίας ὑποδεικνύεται προηγουμένως
ὑπ' αὐτοῦ τοῦ διδασκάλου.

Ἐν δὲ τῇ Δ'. τάξει ἡ μαθήτρια διαπραγματεύεται ἐλευθέρως
διάφορα ζητήματα, προτεινόμενα μὲν ὑπὸ τοῦ διδασκάλου, ἀνα-
γόμενα δὲ εἰς ἀντικείμενα τοῦ μέλλοντος αὐτῆς βίου ὡς μητρὸς,
οἰκοδεσποίνης, διδασκάλου καὶ τῶν ὁμοίων· αἱ ἐκθέσεις αὐταὶ
θέλουσι φέρει τὸν τύπον ὅτε μὲν ἐπιστολῆς, ὅτε δὲ λόγου, ὅτε δὲ
ἀναφορᾶς κτλ.

Αἱ ἐκθέσεις δὲν πρέπει νὰ ὑπερβαίνωσιν ἐν οὐδεμιᾷ τάξει τὰς
4 σελίδας τοῦ κοινῆς χάρτου.

Ἄπαναι αἱ μαθήτριαι ὑποχρεοῦνται νὰ μετέχωσι τῶν ἐν ταῖς
ἐκθέσεσιν ἀσκήσεων.

Αἱ ἐκθέσεις γίνονται καθ' ἐκάστην ἑβδομάδα· ὁ δὲ τρόπος τῆς
ἐν αὐταῖς ἀσκήσεως γίνεται ὡς ἑξῆς:

Ὁ ἐπὶ τῶν ἐκθέσεων διδάσκαλος πρὸ μιᾶς ἑβδομάδος προτείνει
τὸ θέμα τῆς ἐκθέσεως, αἱ δὲ μαθήτριαι ὀφείλουσι νὰ ἐπιδείξωσι
τὴν ἐργασίαν αὐτῶν τὴν μὲν μίαν ἑβδομάδα μίαν ἡμέραν πρὸ τῆς
πρὸς ἀσκήσιν τεταγμένης ἡμέρας, ὅποτε ὁ διδάσκαλος διὰ κλή-

ρο παραλαμβάνει 5 ἐκ τῶν ἐκθέσεων, καὶ ταύτας διορθῶσιν κατ' οἶκον, ἐπιβλέπει τὴν ἐπιούσαν εἰς τὰς δικαιοῦχους μετὰ τὴν δημοσίαν ἀκριβοῦν κατὰδειξιν τῶν διορθωθέντων σφαλμάτων· τὴν δὲ ἑτέραν ἑβδομάδα τὴν αὐτὴν ἡμέραν πῆς ἐν ταῖς ἐκθέσεσιν ἀσκήσεως, ὁπότε ὁ διδάσκαλος ὑπανιστὰς διὰ κλήρου μαθητρίαν τινα, ἐπιτάσσει αὐτὴν νὰ ἐκθέσῃ ἐπὶ τοῦ πίνακος τὸ προταθὲν ἀντικείμενον κατὰ τὴν ὑπ' αὐτῆς γινομένην ἐργασίαν. Ἐν ἀμφοτέραις ταῖς περιστάσεσι λαμβάνει κατάλληλον ἀφορμὴν ὁ διδάσκαλος οὐ μόνον ὅπως διορθῶν τὰ γραμματικὰ, πραγματικὰ καὶ λογικὰ σφάλματα τῶν μαθητῶν, ἀλλὰ καὶ ὅπως ὑποδεικνύῃ αὐταῖς τὸν τρόπον, καθ' ὃν γίνονται αἱ ἐκθέσεις συνφθὰ πρὸς τὴν φύσιν ἐκάστου ἀντικειμένου. Μετὰ τὴν ἐργασίαν ταύτην δίδει ὁ διδάσκαλος ἕτερον θέμα πρὸς ἐκθεσὶν διὰ τὴν ἐπιούσαν ἑβδομάδα.

Αἱ μαθητρίαι ἐκ τῶν ὑπὸ τοῦ διδασκάλου γενομένων παρατηρήσεων καὶ διορθώσεων ὀφείλουσι νὰ ἐπιφέρωσιν εἰς τὰς ἑαυτῶν ἐκθέσεις τὰς δεουσὰς διορθώσεις καὶ βελτιώσεις.

Τὰς οὕτω διορθωθείσας ἐκθέσεις, μετὰ τῶν ἐπὶ τοῦ πίνακος ἐπεξεργασμένων, ὀφείλουσι αἱ μαθητρίαι νὰ τηρῶσιν ἐν καθαρῷ καὶ ἐπιειξεῶσιν ἐν καιρῷ τοῖς ἑαυτῶν προϊστάμενοις.

